

**Carolus M. Romanorum Imperator, Et Francorum Rex,
Romano-Catholicus, Libris IV. Explicatus, Et Vindicatus**

Schaten, Nicolaus

Nevhvsii, 1674

Cap. 9. An ex Scriptura religiosus SS. cultus probari possit?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-99067](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-99067)

& magistratui politico, & qui Deiparae Virgini delatus est, potest deferri tua *Hecuba*. Ratio tua, quia praeter divinam excellentiam cetera excellentiae in creaturis pares sunt, & civili tantum cultu dignae. ita verò nec sancto *Petro* major honor debetur quam Consuli, *Paulo* quam Pratori urbis, SS. Martyribus quam textoribus Bilsfeldiensibus. Possent ex hoc principio doctrinae vestrae templa dedicari politicis principibus, quemadmodum Carolus Magnus templa B. Virgini, & sanctis Apostolis dedicavit per Saxoniam, aut statua aliquatibi & conjugii tui poni in altari. Pergis delirare, & dicis: in objecto religiosi cultus esse punctum indivisibile, quod dividi non possit in cultum *latræ* & *dulæ*. Credo equidem à crasso Lutherano id fieri non posse. Quomodo verò Theologi Catholici cultum religionis dividant in *latræ*, quæ propriè & antonomasticè Deo debetur per virtutem religionis, & in *dulæ* quæ analogicè est cultus religionis, Angelis & Sanctis exhibitus ob excellentiam supernaturalem, jam supra diximus. Quâ super re vide Bellarminum loc. cit. Lessium lib. 2. de Justit. c. 36. dub. 3. Suarez, Vasquez, ceterosque cum D. Thoma Theologos. nec tu hæc capis quidem: minùs certè, utrumne actus *dulæ* ab eodem habitu religionis, an à diverso producat? Hosce te ordine & solidè aliquo in speciem argumento refellere oportebat, quàm istas calumnias eruere. Tyro philosophiæ hæc inferta argumenta ridet. Sed nunc ad ceteras tuas propositiones pergamus.

C A P V T IX.

An ex Scriptura religiosus Angelorum, et Sanctorum cultus probari possit?

NEgat id consequenter Nifanius cum suis, qui tantummodò civili illos cultu dignatur. Augustana confessio art. 21. non aliter cultum Sanctorum probat, quàm per memoriam & imitationem. Ita enim de cultu Sanctorum docet: *Quod memoria Sanctorum propensè*

proponi potest, ut imitemur fidem illorum, & bona opera juxta vocationem. Cætera quæ ad cultum SS. spectant, damnat: eò quòd de his nihil Scriptura tradat. Audet adèò Augustana confessio gloriari, nihil hîc à se doceri, quod vel à Scriptura, vel à Catholica & Romana Ecclesia discrepet. Apologia honorandos quidem asserit, sed per gratiarum actionem id fieri vult: quòd Deus ostenderit nobis in illis exemplum misericordiæ suæ, & confirmationem fidei, & imitationis exemplar, sed ad rem ipsam de qua agitur, nihil dicit.

I. Dicimus ergo Angelos, & Sanctos honorandos, & colendos esse cultu de quo egimus religioso, idque ex Scriptura probamus: nam Angeli adorati sunt ab Abraham Gen. 18. deinde à Loth. Gen. 19. non cultu civili, quia non priùs adorarunt, quàm Angelos cognoverunt. Et quam ridiculum est dicere, Angelis deberi cultum civilem? Ita & Josue cap. 5. adoravit Angelum, nec priùs, quàm se dixit esse ministrum Dei. Quare & Josue ut legatum Dei adoravit. Quomodo nunc ex cultu Angelorum nos angelolatria damnabit Lutheranus? nisi eodem crimine involvat Loth, Josue, & Abraham patrem omnium credentium? Fundamentum verò ejus adorationis non fuit natura, vel aliquot naturale bonum, aut morale, sed supernaturalis excellentia.

II. Probat: Quia non modò Saul animam Samuelis adoravit, 1. Reg. 28. de quo multis Bellarminus, Serrarius in lib. Reg. & interpretes, sed etiam in hac vita Nabuchodonosor Daniele cap. 2. Dan. Abdias dispensator Regis Eliam Prophetam 3. Reg. 18. Filij Prophetarum Elisaum 4. Reg. 2. Neque hic honor referri potest ad excellentiam naturalem, sed ad supernaturalem, prophetiæ videlicet gratiam, & sanctitatem. Ad Scripturæ testimonia accedit perpetua Ecclesiæ traditio, & praxis totius Ecclesiæ; neque enim quicquam certius, quàm ubique B. Virginem, Apostolos, & Martyres ab ortu Ecclesiæ coli cæpisse.

III. Probat Patrum testimonijs Justinus Apolog. 2. Angelorum exercitum, & spiritum Propheticum colimus, & adoramus, verboque, & re, seu veritate veneramur, idque omnibus qui discere volunt, ut docti iussitque sumus, copiose tradimus. Chrysostomus Hom. de Sanctis: Non aliter priscos, aliter recentiores colitis Sanctos. Et infra: Martyres, quos hodie colitis, aderant. Cyrillus Alexand. lib 6. in Julianum: Nos non deos factos esse diximus sanctos Martyres, sed omni honore dignari con-

suevimus. Damascenus lib. 4. de fide Orthod. c. 16. *Honorare decet Sanctos, ut amicos Christi, ut filios & heredes Dei.* Cyprianus lib. 4. Epist. 5. *Martyrum passiones, & dies anniversaria commemoratione celebramus.* Hieronymus Epist. ad Ripuarium: *Honoramus Servos, ut honor servorum redundet ad Dominum*, cultu videlicet dulciæ non latræ, nam de latræ cultu illud contra Vigilantium hæreticum: *Quis Martyrem adoravit? quis hominem Deum putavit?* Augustinus in psalm. 25. de Sanctis: *Beatissimum Petrum piscatorem modo genibus provolutis adorat multitudo credentium per Dominum nostrum Iesum Christum.* Id vero quod dicit Epist. 44. ad Maximum Grammaticum. *Non te hoc lateat, & in sacrilega convitia prudentem trahat, scias à Christianis Catholicis nullum coli mortuorum*, mox explicat ut Hieronymus fecit: *Nihil enim, ut numen adoramus, quod sit factum & conditum à Deo.* Cætera testimonia leges apud Bellarminum, Suarez, Valentiam, Vasquez, Coccium, Gualterium & alios. Sane Patres omnes loqui de cultu religioso, & non civili, clarum est ex eo, quod de illo cultu agant, qui per festos & anniversarios dies, templa, vota, peregrinationes, invocationem, ac per alias sacras actiones ritusque publicè Sanctis deferebatur.

Ex quibus postremò accedit argumentum à ratione: nam ethnici, Judæi, & hæretici, cum primis Vigilantiani & Manichæi accusabant Christianos idololatræ, uti cum his Nifanius facit cavillator, non aliunde quàm ob cultus anterecensitos, ut constat ex Eusebio lib. 8. c. 6. hist. lib. 4. c. 15. Cyrill. lib. 6. c. 10. in Julianum, August. lib. 20. c. 21. contra Faustum Manichæum, Hieronymo contra Vigilantium. At illi fuere cultus religiosi, non civiles: neque enim ob civilem cultum ulli reprehensionem in speciem obnoxij esse poterant Christiani, ut per se constat. Neque his quicquam decedit honori Dei. Enimvero sicut supernaturali (quem Deo debemus) amoris nihil detrahitur per caritatem fraternam proximi, ita nec de summo & supernaturali latræ cultu quicquam derogatur per dulciæ cultum, qui ad supernaturalia Dei dona, gratiam videlicet & gloriam, Sanctis concessa refertur, maximè cum Deus Sanctos suos honorari voluerit. *Gloria & honor omni operanti bonum* Rom. 2. *Si quis mihi ministraverit, honorificabit illum Pater meus* Joan. 12. *Imo qui vos spernit, me spernit*, Luc. 10. Inde tot vindictæ divinæ in sacrilegos, qui vel beatissimæ Virginis, vel Sanctorum nomen contumeliosis scriptis & dictis

dictis laſere. pleni ſunt omnes hiſtoriæ ſacræ libri : nec maledicam tuam linguam ſera Neſtorij, Copronymi, aliorumque blaſphemorum pcena deſeret, qui tot probris, ſannis & convitijs ex officina diaboli collectis, ſanctiſſimam Virginem & Chriſti matrem proſcindis.

II. Dicimus, Sanctos non modo ſanctè coli debere, ſed & religioſe ac ſalubriter invocari poſſe: hic enim præcipuus cultus eſt, de quo controvertitur, id quod Auguſtana confeſſio & Apologia apertè negat & damnat, neque hujus novi dogmatis ſui alios patronos habent Lutherani, quàm Vigilantium hæſiarcham, qui docuit Sanctos non poſſe orare pro nobis, & quod conſequens eſt, fruſtra invocari. Poſt illum *Petrobruſiani*, *Apoſtolici*, *Waldenſes*, & *Wicleſus* invocationem SS. reprobarunt, quibus acceſſit *Lutherus*, primuſque inter *novatores* noſtros hanc conſepultam hæreſin ab inferis reſulcitavit. Ac tametſi ad veritatem Catholicam teſtandam ſatis eſſe poſſit, quod hæc Lutheranorum doctrina jam dudum in *præſcis hæreticis* damnata ſit, multis tamen *invocatio SS.* convincitur.

I. Sancti orant pro nobis, ſaltem in genere, ſecundùm Scripturas, id quod Apologia veſtra concedit: ita enim ad art. XXI. Auguſtanæ confeſſ. *Præterea, & hoc largimur, quòd Angeli orent pro nobis: extat enim teſtimonium Zachariæ 1. ubi Angelus orat: Domine exercituum, uſquequò tu non miſereberis Jeruſalem? De Sanctis etiam concedimus, quòd ſicut vivi orant pro Eccl ſia univerſa in genere, ita & in calis orent pro Eccleſia in genere.* Confirmatur hæc doctrina, compluribus alijs Scripturæ locis. 2. Machab. c. ult. *Onias & Jeremias jam defuncti orant pro populo.* Apoc. 5. referuntur Sancti cum *phiaſis aureis, quæ ſunt orationes Sanctorum.* Apoc. 6. Sancti vindictam clamant de interfectoſ ſuis. Ergo multo magis miſericordiam pro nobis implorabunt. 2. Petri 1. *Dabo operam & frequenter habere vos, ſcilicet commendatos, poſt obitum meum, ut horum memoriam faciatis.* Luc. 16. dives epulo orat in gehenna pro fratribus. His poſitis, certum argumentum procedit: Si Sancti orant pro nobis, ut conſeſſum eſt, ergo invocari poſſunt, ſaltem ut in genere orent pro Eccleſia, & nobis: ita in genere invocari poterunt, quòd tamen negant Lutherani, cùm nulla ſit ratio negandi, niſi illud Lutheri: *Sic volo, ſic jubeo.* Nam ſi Sancti in cælo cognoscunt laborantis Eccleſiæ neceſſitatem in terris, ut pro ea orent, quod Onias, & Jeremias, & Angeli fecerunt;

IIII 3

ergo

ergo etiam possunt Ecclesiæ in terra orantis cognoscere preces, & suas preces cum illius precibus conjungere.

Sed ultra dicunt, effugij causâ: Sancti quidem in genere orant pro Ecclesia, non autem in specie, & particulari possunt orare pro nobis. At non minus absurda hæc responsio: nam Angeli in cælo orant in specie, & particulari, & curam nostri gerunt, ut constat Tobia 12. Zacharia 1. Apocalypsis 8. Daniel. 10. Psalm. 90. Matth. 18. Luc. 15. *Gaudium est super uno peccatore poenitentiam agente*; Ergo & spiritus Beatorum id facere possunt: *equales enim Angelis sunt, & filij Dei sunt* Luc. 20. Deinde aliquid habent præ Angelis, quod sint membra Ecclesiæ magis conjuncta, & sint experti miserias nostras. 3. *Dives epulo* in inferno orat speciatim pro quinque fratribus suis, ne ad ista tormentorum loca veniant. 4. Constat Ecclesiæ usu, quæ in particulari Sanctos invocant, ergo supponit, Sanctos cognoscere in particulari invocantes. Quid enim illud in præfatione Missæ de Apostolis? *Gregem tuum Pastor æterne non deseras, sed per beatos Apostolos tuos continuâ protectione custodias: ut iisdem rectoribus gubernetur, quos operis tui Vicarios eidem contulisti præesse Pastores.* Quam orationem Pelagius II. Papa ante Gregorium Magnum docuit esse vetustissimam, Epist. 4. Decret. His accedunt testimonia SS. Patrum apud Bellarminum lib. 1. de SS. Beat. c. 18. in particulari Sanctos invocantium. 5. Quo Scripturæ testimonio, aut quâ consequentia infallibili Lutherani contrarium evincunt? ut non multo certius Ecclesia in possessione hujus dogmatis, quæ falli non potest, relinquenda sit? aut cui Sanctorum Concilio in cælis interfuerunt Lutherani, ut hoc tam asseveranter docere demum nos velint?

II. Hæc veritas asseritur ex ijs locis, quibus memoratur defunctos orasse pro vivis, Jerem. 15. v. 1. *Si steterit Moyses & Samuel coram me, non est anima mea ad populum istum.* Jam enim Moyses & Samuel defuncti erant: uti etiam Onias, & Jeremias defuncti orant pro populo 2. Machab. c. ult. Ita & Moyses orat Exod. 32. *Recordare Domine Abraham, Isaac, & Israel servorum tuorum.* Psalm. 131. *Propter David servum tuum, non avertas faciem Christi tui.* Quæ verba Salomonis sunt orantis Deum per merita Patris sui. Daniel. c. 3. *Non auferas misericordiam tuam à nobis, propter Abraham dilectum tuum, & Isaac servum tuum, & Israel sanctum tuum.*

III. In

III. In utroque Testamento legimus viventes pro viventibus orasse. 1. Regum c.7. Hebræi ad Samuelem: *Ne cesses pro nobis clamare ad Dominum Deum nostrum.* Job. ult. *Ite ad servum meum Job, ille orabit pro vobis.* Rom.15. Paulus ait: *Obsecro vos fraures, ut adjuvetis me in orationibus pro me ad Deum.* Eadem repetit Eph.6. 1. Thess.5. 2. Thess.3. Col.4. Hebr.13. Ex his tale argumentum procedit: Viventes à viventibus sunt invocati, ergo licebit nunc eosdem Sanctos invocare cum Christo regnantes. Quo argumento S. Hieronymus Vigilantium hæreticum convicit: *Si Apostoli, inquit, & Martyres adhuc in corpore constituti, possunt orare pro cæteris, quando pro se adhuc solliciti esse debent: quanto magis post coronas, & victorias, & triumphos?* Quapropter Bellarminus & alij dicunt, hoc argumentum à nullo hæretico adhuc solutum esse. Nam quod dicant, Sanctos in cælis non cognoscere preces nostras, in quo Nifanius solutionem querit, prorsus frivolum est. Nam ut Gregorius ait: *Quid non vident, qui videntem omnia vident?* Cætera quæ in hanc rem magno strepitu adferuntur, dissoluta sunt à Bellarmino lib.1. de SS. c.20. Suarez, Vasquez, Becano, Forero, alijsque innumeris. Ac tametsi modus, quo preces nostras cognoscant Sancti, nobis non ita explicatè constet, utrumne Sancti omnia in Deo videant à principio beatitudinis, quæ ad ipsorum statum spectant, quod D. Thomas 3. p. q.10. art.2. & cum eo alij verisimilius docent. An verò per novam revelationem à Deo factam, quando eos invocamus, parum hinc ad rem facit, quando hæc vera consequentia est: *Sancti rectè invocantur approbante Ecclesia: Ergo cognoscunt preces nostras.* Illa verò novatorum fallax est argumentatio: *Sancti non sciunt preces nostras, ergo non sunt invocandi.* Quia ipse Nifanius cum suis agnoscit in Baptismo puerorum excitari fidem eorum, quo autem modo id fiat, dicit sibi suisque incognitum esse: idem est de præsentia Christi in Eucharistia apud illos, utrumne illa fiat per consecrationem, an sumptionem? quæ resolutio ad Kalendas Græcas apud illos remittitur. Unica hinc nobis D. Augustini regula satis esse debet, lib.2. de Bapt. c.7. *Quod Ecclesia universalis suo tempore observat, nec est per Concilia generalia institutum, credi debet esse ex Apostolicâ traditione.* Rursum Epist.118. c.5. *Quæ in toto orbe servat Ecclesia, de quibus disputare, quin ita faciendum sit, insolentissima est insania. Ego quod ab Ecclesia accepi securus & teneo, & trado.*

His

His etsi satis responsum sit ad omnia Nifanij argumenta, alia tamen hujus Prædicantis infania prætermittenda non est.

Infania, et apertum Nifanij mendacium de initio, et tempore, quo cœpisse dicit invocationem Sanctorum.

A Pologia Augustanæ confessionis ad XXI. Art. ita docet: *Veteres Scriptores ante Gregorium Magnum non fecerunt mentionem invocationis Sanctorum.* Nifanius verò sic scribit: *Fatemur jam sexto & septimo sæculo de invocatione Sanctorum semina fuisse jacta, accrevit inde Apostolorum & Martyrum existimatio.* Quasi octavo sæculo & post illud, invocatio Sanctorum primum cœperit. Id verò, quàm impudens sit mendacium satis demonstrabitur, si ex quinque primis sæculis Conciliorum & Patrum testimonia adduxero.

Ex Concilio Chalcedonensi, quod Oecumenicum fuit, ex quatuor primis unum, anno Christi 454. celebrato, habemus primò Epistolam Episcoporum Europæ, qui ita scribunt ad Leonem Imperat. *Sanctissimum vero Proterium in choro, & ordine Sanctorum Martyrum ponimus, & ejus intercessione misericordem & propitium Deum habere postulamus.* Act. 2. ejusdem Concilij Patres dicunt: *Flavianus post mortem vivit, Martyr pro nobis oret.* In Concilio Ephesino lecta Cyrilli Alexandrini Homilia, quæ sic eloquitur de B. Virgine Maria: *Salve Sancta Despara, eximium illud orbis decus & ornamentum.* Et quæ in laudem, cultum & invocationem Virginis attexit Epistola. In VI. Synodo generali, Constantinopolitana III. anno Christi 681. cap. 7. *Solo Deo creatore adorato, invocet Christianus Sanctos, ut pro se intercedere apud majestatem divinam dignentur.* In VII. Synodo generali, quæ Nicæna II. fuit Act. 6. in fine Patres profitentur: *Cum timore omnia agamus, postulantes intercessionem incontaminatæ Desparæ, item Sanctorum Angelorum, omniumque Sanctorum.* An non hæc clara satis pro invocatione Sanctorum? Addamus Patres, præter eos qui suprà pro cultu SS. adducti sunt.

PATRES

PATRES GRÆCI.

Irenæus lib. 5. contra hæreses : Sicut Eva illa seducta est, ut effugeret Deum, sic hæc Maria suasa est obedire Deo, ut Virginis Eva & Virgo Maria fieret advocata.

Eusebius lib. 13. Præparat. Evang. c. 7. Hæc nos quotidie facitamus, qui veræ pietatis milites, ut Dei amicos honorantes, ad monumenta quoque illorum accedimus, vota quoque ipsis facimus, tanquam viris Sanctis.

S. Methodius ante Concilium Nicænum, Episcopus & Martyr, B. Virginem Mariam appellat: Facem fidelium, vellus divini roris, propitiatorium, in quâ Deus humanâ carne indutus: Salve in æternum, ad te rursum recurrimus.

Athanasius serm. de Annunt. B. Virginis: Inclina aurem tuam Maria in preces nostras, & ne obliviscaris populi tui. Et infra: Ad te clamamus, recordare nostri sanctissima Virgo Maria, intercede Hera, & Domina, & Regina, & Mater Dei pro nobis.

Basilus Oratione in 40. Martyres: Qui aliqua premitur angustia, ad hos confugiat; qui rursum letatur, hos oret; ille ut à malis liberetur, hic ut duret in rebus laetis.

Gregorius Nazianz. Orat. in Cyprianum de Virgine ad stuprum sollicitata: Virginem Mariam rogavit, ut periclitanti virgini opem ferret: vicit Virgo, vincitur demon.

Gregorius Nyssenus. Orat. in S. Theodorum: Intercede ac deprecare pro patria apud communem Regem & Dominum: timemus afflictiones, expectamus pericula, non longè absunt scelesti Scythæ, bellum adversum nos parturientes. Pergit deinde Nyssenus: Quod si majori etiam opus fuerit deprecatione, & advocacy, fratrum tuorum Martyrum coge chorum, & cum omnibus una deprecare, admone Petrum, excita Paulum, Joannem item Theologum ac discipulum dilectum.

S. Ephrem de laudibus Martyrum: Precamur beatissimi Martyres ut pro nobis miseris & peccatoribus, & de negligentia squalore sordentibus, Dominum interpellare dignemini.

Cyrillus Catechesi 5. Mystagogica: Cum hoc sacrificium offerimus, facimus mentionem etiam eorum, qui ante nos obdormierunt: primum Pa-

K K K K

triarcha-

triarcharum, Prophetarum, Apostolorum, Martyrum, ut Deus orationibus illorum suscipiat preces nostras.

Chrysost. Hom. 66. ad populum : Nam & ipse qui indutus est purpuram, accedit illa complexurus sepulchra, & fastu deposito. stat Sanctus supplicaturus, ut pro se apud Deum intercedant, & scenarum fabrum, Paulum videlicet, & Piscatorem Petrum, ut protectores orat. Orat. 8. Rogemus, ut dixi, sanctam gloriosam Virginem, & Dei Gentricem Mariam, rogemus sanctos & praeclaros Apostolos, rogemus sanctos Martyres. Eadem habet Hom. 5. & 8. in Matth. Hom. 43. in Gen. Hom. 1. in 1. ad Thess. Serm. in Juventium, & Maximum. Longum ceteros Graecorum Patres adscribere, quos inter Dionysius Arcopagita cap. 7. Damascenus lib. 4. de fide c. 16. Theophyl. in c. 11. ad Hebr. Theodoretus in hist. SS. Patrum. Theophanes ac Theoteristus apud Nicatam. Suidas de Copronymo : Venit ne quis mortalium Maria intercessionem imploraret. At Nicetas intercessionem hasce Virginis vocat, per quas mundus consistit. Quid nunc censeres Nifani ? qui non nisi Vigilantium, & Copronymum ex antiquis, habes auctores tuae hujus doctrinae ?

LATINI PATRES.

S. Hilarius in psalm. 129. Intercessione Angelorum non natura Dei indiget, sed infirmitas nostra : missi enim sunt propter eos, qui hereditabunt salutem, infirmitate nostrâ adrogandum, & promerendum, spiritualis intercessionis ministerio indigente. Similia habet in psalm. 124. de intercessione SS. Apostolorum & Prophetarum.

S. Ambrosius lib. de viduis : Obsecrandi sunt Angeli, qui nobis ad praesidium sunt dati ; Martyres obsecrandi, quorum videmur nobis quodam pignore patrocinium vendicare : isti enim sunt Dei Martyres, praesules nostri, speculatores vitae, actuumque nostrorum : non erubescamus eos intercessores nostrae infirmitatis adhibere. Idem legas lib. 10. in Lucam.

S. Cornelius Papa Epist. 1. de transl. corporum Apostolorum : Orantes, inquit, Deum & Dominum nostrum Jesum Christum, ut intercedentibus sanctis suis Apostolis, maculas peccatorum vestrorum purget.

Cyprianus lib. de mortalitate : Magnus, inquit, in calo nos carorum

nume-

numerus expectat, de suâ salute securi, de nostrâ solliciti. Inde Epist. ad Cornelium: Si quis hinc prior nostrum praeceperit, perseveret apud Deum, & non cesset oratio. Inde ad Virgines: Mementote tunc nostri, cum incipiet in vobis virginitas honorari.

Gaudemus in psalmum 85. Dominus Iesus Christus adhuc interpellat pro nobis, omnes Martyres qui cum illo sunt interpellant pro nobis; non transeunt interpellationes, nisi cum transferit gemitus noster.

S. Hieronymus contra Vigilantium, ut supra relatum: Si Apostoli & Martyres adhuc in corpore constituti, possunt orare pro ceteris, quanto magis post coronas & victorias? Ad hoc testimonium totumque Hieronymi librum respondet Melancthon in Apologia Augustanæ confessionis: Citant Papista Hieronymum contra Vigilantium: nec vident isti asini, apud Hieronymum contra Vigilantium nullam extare syllabam de invocatione Sanctorum. At Melancthon ille asinus est, aut valde stupidus: nam etsi Vigilantius non dixerit Sanctos non esse invocandos, eo tamen ipso, quod docuit, eos non orare pro nobis, satis simul docuit non esse invocandos. Sicut idem ex hoc hæresis vestræ principio sequitur: Sancti in cælo non agnoscunt preces nostras, nec tam longas aures habent ut audiant, nec oculos ut videant.

Quæ scommata sunt, non principia. Ceterum Hieronymus ex instituto non aliud tractat contra Vigilantium, quam invocationem Sanctorum, quare & in Epist. ad Paulam de obitu Blæsilæ: Pro te Dominum rogas, mihi quoque veniam impetrat peccatorum. Et in vitâ Hilarionis laudat Constantiam Virginem, quæ solita erat pervigiles ad sepulchrum Hilarionis noctes ducere, & quasi cum presente, ad adjuvandas orationes suas sermocinari.

Augustinus tract. 1. super hæc verba S. Joannis: Si quis peccaverit, advocatum habemus apud Patrem Iesum Christum: Sed dicet aliquis, inquit Augustinus: Ergo Sancti non petunt pro nobis, ergo Episcopi, vel Præpositi non petunt pro populo? sed attendite scripturas, & videte, quia & Præpositi commendant se populo: nam Apostolus dicit plebi, orantes simul & pro nobis; oramus pro vobis fratres, sed & vos orate pro nobis: invicem pro se omnia membra orent, caput pro omnibus interpellat. Ubi Augustinus loquitur de orationibus in genere tam viventium, quam Sanctorum in cælis, quos primo loco collocat. Idem serm. de Sanctis: Tunc pro nobis absque ullâ

dubitatione sancti Martyres intercedunt, quando in nobis aliquid de suis virtutibus recognoscunt. Sermon. 17. de verb. Apostoli. *Injuria est pro Martyre orare, cujus nos debemus orationibus commendari*, Lib. de cura pro mortuis, quaerit Augustinus, cur Christiani magno provisu procurent sibi sepulchra ad memoriam Sanctorum? & respondet, id eo fieri: *Ut dum recolunt, ubi sint reposita eorum, quos diligunt, corpora. iisdem Sanctis illos tanquam patronis susceptos apud Dominum adjuvandos orando commendent*, Sermon. de Sanctis 35. *Igitur fratres cum toto mentis affectu beatissima Virginis nos intercessionibus committamus, omnes ejus patrocinia omni nisu imploremus; ut dum nos supplices eam obsequio frequentamus, interim ipsa nos sedula prece commendare dignetur in calis: neque enim dubium est, quae meruit pro liberandis proferre precium, posse plus omnibus liberatis impendere suffragium*. Quis hoc Lutheranus credit, aut petit cum S. Augustino? Idem Sermon. 18. *Obeata Maria, admitte nostras preces intra sacrarium exauditionis, & reporta nobis antidotum reconciliationis, sit per te excusabile quod per te ingerimus, fiat impetrabile quod fida mente poscimus, accipe quod offerimus, redona quod rogamus, excusa quod timeamus; quia tu es spes unica peccatorum; per te speramus veniam peccatorum, & in te beatissima Virgo est expectatio premiorum*. Inde subjungit orationem, quam exinde tota frequentat Ecclesia: *Sancta Maria succurre miseris, ora pro populo, interveni pro clero, intercede pro devoto famineo sexu, sentiant omnes tuum juvamen, quicunque celebrant tuam commemorationem*.

Innumera hujusmodi D. Augustini sunt testimonia, quibus Sanctorum invocatio clarissime exponitur ex praxi totius Ecclesiae. Et quis, inquit Suarez, est scriptor SS. Patrum, qui dum de Sanctis scribit, non simul eis se commendet?

Post Augustinum ita Victor Uticensis lib. 3. de Persecut. Wandalica precatur: *Adeste Angeli Dei, deprecamini Patriarcha, orate Sancti Propheta, estote Apostoli suffragatores, praecipue tu Petre beate, quare siles pro ovibus tuis? tu Sancte Paule gentium Magister, cognosce quid Wandalis faciant Ariani; en filij tui gemunt captivi, universi ingemiscunt simul pro nobis Apostoli*.

Vides nunc Nifani, quam fallaciter Apologia vestra doceat, ante tempora Gregorij M. non fuisse in usu invocare Sanctos, & quam impudenter tu scribas, sexto demum & septimo saeculo coepisse invocationem

nem Sanctorum. Concilia & Patres quos stiti, omnes ante S. Gregorium vixerunt, & scripserunt. Hic si tuo iudicio standum sit, omnes illi Patres, Græci & Latini, hagiolatricæ, & idololatricæ condemnandi sunt. Imò verò, quare ex tanto numero Patrum tu nullum producis, nisi ut per imposturam fallas populum, & lectorem tuorum librorum? tantum obscura quædam SS. Patrum testimonia adfers, in quibus Patres agunt de adoratione per latræ, quæ soli Deo debetur. Et quis Catholicorum id negat? Magdenburgenses vestri cum clarissima hæc testimonia non ignorarent, ad aliam fraudem conversi, respondent: Patres errasse, & à maligno spiritu abductos miscuisse hunc errorem scriptis suis. Sed illud haud minus impudens mendacium est: quando illi uno consensu id tradiderunt, quod in tota Ecclesia frequentabatur. Quare ut S. Augustinus dixit: *Insolentissima est insania, disputare an faciendum sit, quod universa servat Ecclesia.* Secundum hanc regulam pronuntiat Concilium Tridentinum de cultu & invocatione Sanctorum sess. 25. *Mandat Sancta Synodus Episcopis, & ceteris docendi munus curamque sustinentibus, ut juxta Catholica, & Apostolica Ecclesia usum, à primævis Christianæ religionis temporibus receptum, sanctorumque Patrum consensionem, & sacrorum Conciliorum decreta, imprimis de sanctorum intercessione, invocatione, Reliquiarum honore, & legitimo imaginum usu fideles diligenter instruant: docentes eos, Sanctos una cum Christo regnantes orationes suas pro hominibus Deo offerre bonum atque utile esse suppliciter eos invocare.* Et quæ in hanc rem pluribus docet Concilium.

C A P V T X.

*Carolus Magnus cultu religioso, et invocatione
Sanctos coluit.*

Carolum Magnum ut nobis persuadeat adversarius, damnaſſe cultum, & invocationem Sanctorum, adducit duo testimonia ex libris de imaginibus, quorum primum ex lib. 2. sic habet:

KKKK 3

Angeli